

**جنبش مدیریتی،
هوش کربن سازمانی**
Organizational Carbon Intelligence

یک «جایجایی پارادایمی» در نظام مدیریتی سازمانها و صنایع ایران؛
انتقال کربن از یک شاخص زیست محیطی صرف، به یک شاخص راهبردی مدیریت ارزش، بهره‌وری و بلوغ سازمانی.

چرایی و ضرورت جنبش هوش کربن در سازمانها و صنایع ایران،

- ۱- زیرا شدت انرژی و شدت کربن در اقتصاد ایران بالاست و این موضوع مستقیماً بر هزینه تولید، صادرات و آینده رقابت پذیری ما اثر می‌گذارد.
- ۲- زیرا استانداردهای جهانی تجارت، به‌ویژه سیاست‌های مرزی کربن، آینده صادرات صنایع ایرانی را تحت تأثیر قرار داده‌اند.
- ۳- زیرا بهره‌وری واقعی منابع، بدون سنجش جریان کربن، ناقص و غیرشفاف است.
- ۴- زیرا مدیریت منابع انسانی، کیفیت، مالی و زنجیره تأمین بدون شاخص کربن، تصویر کاملی از عملکرد سازمان ارائه نمی‌دهد.

هدف جنبش، جنبش ملی رقابت‌پذیری کم‌کربن ایران با هدف:

- وارد کردن «شاخص کربن» به نظام ارزیابی عملکرد سازمانها
- پیوند دادن کربن با کیفیت، بهره‌وری و مدیریت منابع انسانی
- ارتقای توان رقابتی صنایع ایران در بازارهای جهانی
- کاهش هزینه‌های پنهان ناشی از اتلاف انرژی و منابع
- و توسعه سرمایه انسانی آگاه به هوش کربنی آغاز می‌شود.

فرایند اجرایی جایزه ملی مدیریت کربن ایران،

- فاز اول - تربیت تیم ارزیاب (از اردیبهشت ۱۴۰۵)
- فاز دوم - فراخوان ملی و ثبت‌نام سازمانها
- فاز سوم - خودارزیابی و اظهارنامه رسمی
- محاسبه ردپای کربن در دامنه‌ها
- اعلام کاهش هزینه عملیاتی
- فاز چهارم - ارزیابی و سایت ویزیت
- فاز پنجم - امتیازدهی و ارزیابی نهایی (تا اسفندماه ۱۴۰۵)

جهت دریافت اطلاعات تکمیلی، جزئیات برنامه و ثبت نام از طریق بارکد

021 88515328
0937 089 3603

www.iran-gma.com

- هوش سبز = درک جریان حرکت و مصرف منابع
- هوش کربنی = سنجش و مدیریت ردپای آن جریان

تغییر از «من می‌دانم» شروع نمی‌شود، از «بیابید با هم یاد بگیریم» آغاز می‌شود.

ENERGY

مدل تعالی هوش کربن سازمانی

جایزه ملی مدیریت کربن ایران

Iran Carbon Intelligence Excellence Model (ICIEM)

فلسفه مدل

این مدل بر این اصل استوار است: سازمان کم کربن، سازمانی نیست که فقط انتشارش کم باشد؛ سازمانی است که «کربن را وارد نظام مدیریت کرده باشد». الهام ساختاری از EFQM 2025 (جهت گیری - اجرا - نتایج). اما تمرکز محتوایی بر: شدت کربن - رقابت پذیری کم کربن - تاب آوری اقلیمی و خلق ارزش پایدار کم کربن است. این مدل محیط زیستی نیست. این مدل: فقط انتشار را نمی سنجد و فقط پروژه های سبز را نمی سنجد بلکه: بلوغ مدیریتی در استفاده از کربن به عنوان شاخص توسعه را می سنجد. کربن، زبان مشترک بهره وری، رقابت پذیری و مسئولیت پذیری است.

ساختار کلان مدل

مدل شامل ۳ حوزه اصلی است:

- ۱- جهت گیری (Direction)
- ۲- اجرا (Execution)
- ۳- نتایج (Results)

- ۱- حوزه جهت گیری 300 - (Direction) امتیاز

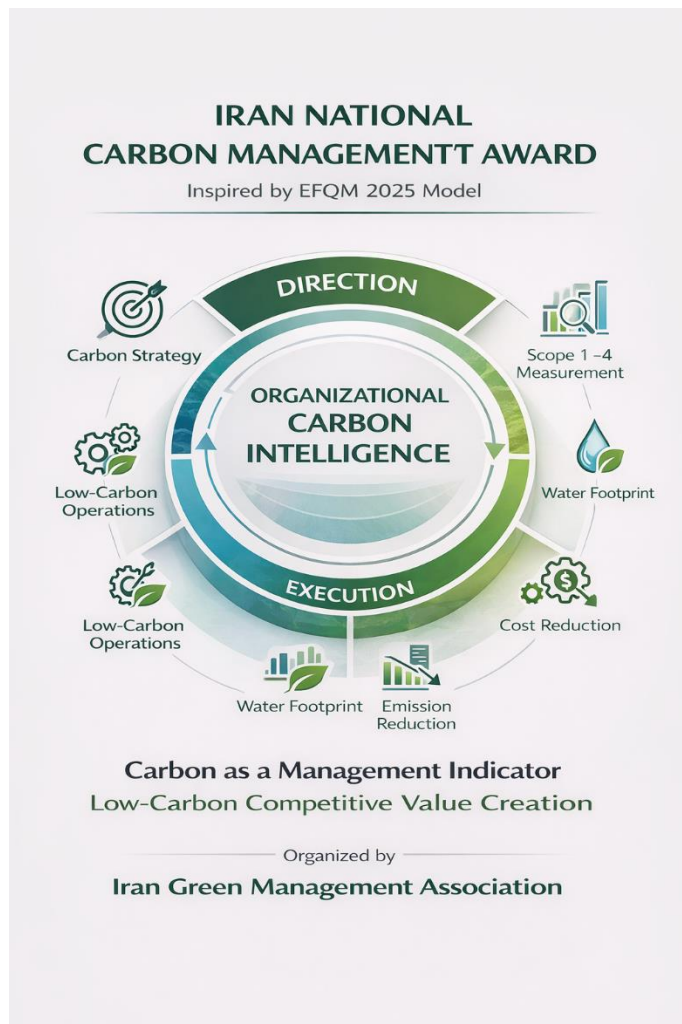
معیار ۱: هدف، استراتژی و تعهد کربنی (۱۵۰ امتیاز)

بیانیه موقعیت

سازمان متعهد به توسعه کم کربن است و کربن را به شاخص مدیریتی تبدیل کرده است.

زیرمعیارها:

- 1-1 تعریف هدف کم کربن همسو با رقابت پذیری
- 1-2 تحلیل اکوسیستم اقلیمی و ریسک های کربنی

1-3 تعیین اهداف شدت انتشار (Intensity Targets)

1-4 یکپارچه سازی کربن در استراتژی کلان

1-5 سیستم حاکمیت و پاسخگویی کربنی

نکات راهنما:

- آیا هیئت مدیره هدف کربنی تصویب کرده؟
- آیا سناریوی اقلیمی تعریف شده؟
- آیا شدت کربن محصول اندازه گیری می شود؟

معیار ۲: فرهنگ و رهبری هوش کربنی (۱۵۰ امتیاز)

بیانیه موقعیت

رهبری سازمان، کربن را به زبان عملکرد ترجمه کرده است.

زیرمعیارها:

- 2-1 تعهد رفتاری مدیران
- 2-2 آموزش و توانمندسازی کارکنان
- 2-3 انگیزش و پاداش مرتبط با کاهش انتشار
- 2-4 ایجاد فرهنگ مصرف مسئولانه
- 2-5 امنیت روانی برای نوآوری کم کربن

۲- حوزه اجرا 400 – (Execution) امتیاز

معیار ۳: اندازه گیری و شفافیت کربنی (۱۵۰ امتیاز)

زیرمعیارها:

- 3-1 محاسبه Scope 1,2,3
- 3-2 سیستم MRV (اندازه گیری، گزارش دهی، راستی آزمایی)
- 3-3 داشبورد Carbon KPI
- 3-4 گزارش عمومی انتشار
- 3-5 اتصال کربن به بودجه و مالی

معیار ۴: عملیات و زنجیره ارزش کم کربن (۱۵۰ امتیاز)

- 1-4 بهینه سازی انرژی
- 2-4 بهینه سازی مواد
- 3-4 کاهش ضایعات
- 4-4 مدیریت کربن در زنجیره تأمین
- 5-4 طراحی محصول کم کربن

معیار ۵: نوآوری و سرمایه گذاری کم کربن (۱۰۰ امتیاز)

- 1-5 پروژه های کاهش انتشار
- 2-5 انرژی تجدیدپذیر
- 3-5 دیجیتال سازی مصرف انرژی
- 4-5 سرمایه گذاری سبز
- 5-5 پروژه های تاب آوری اقلیمی

۳- حوزه نتایج 300 – (Results) امتیاز

معیار ۶: نتایج کربنی و اقلیمی (۱۵۰ امتیاز)

- 1-6 کاهش مطلق انتشار
- 2-6 کاهش شدت انتشار
- 3-6 بهبود بهره وری انرژی
- 4-6 کاهش ریسک اقلیمی
- 5-6 عملکرد نسبت به هدف تعیین شده

معیار ۷: نتایج راهبردی و رقابت پذیری (۱۵۰ امتیاز)

- 1-7 کاهش هزینه عملیاتی
- 2-7 افزایش رقابت پذیری صادرات
- 3-7 بهبود تصویر برند
- 4-7 جذب سرمایه
- 5-7 رضایت ذی نفعان

منطق ارزیابی (الهام از RADAR)

ارزیابی بر اساس چهار بُعد:

- Approach (رویکرد)
- Deployment (استقرار)
- Assessment & Refinement (بازنگری و بهبود)
- Results (نتایج کمی و روندها)

ارزیابی بر اساس چهار بُعد انجام می شود:

• A – Approach

رویکرد چقدر منطقی، مبتنی بر داده و همسو با استراتژی است؟

• D – Deployment

رویکرد تا چه حد در کل سازمان اجرا شده است؟

• AR – Assessment & Refinement

آیا سازمان عملکرد را پایش و بهبود می دهد؟

• R – Results

آیا نتایج قابل اندازه گیری و روند مثبت دارند؟

سطوح تعالی

سطح	امتیاز
سازمان آگاه کربنی	Bronze 400–550
سازمان مدیریت کننده کربن	Silver 550–700
سازمان کم کربن پیشرو	Gold 700–850
سازمان معمار تحول کم کربن	Platinum 850–1000

راهنمای امتیازدهی مدل تعالی هوش کربن سازمانی

Carbon Intelligence Scoring Framework (CISF)

مجموع امتیاز: ۱۰۰۰

ساختار کلان امتیازدهی

حوزه	امتیاز
جهت‌گیری (Direction)	300
اجرا (Execution)	400
نتایج (Results)	300
جمع کل	1000

منطق امتیازدهی (Carbon-RADAR)

مدل از منطق چهاربعدی الهام گرفته از RADAR استفاده می‌کند:

برای «جهت‌گیری و اجرا» (۷۰۰ امتیاز)

امتیاز بر اساس سه مؤلفه محاسبه می‌شود:

مؤلفه	وزن
A – Approach (رویکرد)	35%
D – Deployment (استقرار)	35%
AR – Assessment & Refinement (پایش و بهبود)	30%

برای «نتایج» (۳۰۰ امتیاز)

مؤلفه	وزن
Relevance & Usability (مرتبط و قابل اتکا بودن)	40%
Performance (سطح عملکرد)	30%
Trends & Targets (روند و تحقق هدف)	30%

حوزه جهت گیری - ۳۰۰ امتیاز

معیار ۱: هدف و استراتژی کم کربن (150)

امتیاز راهنما	توضیح	سطح بلوغ
0-30	فاقد هدف رسمی	واکنشی
30-75	هدف دارد اما یکپارچه نیست	برنامه‌ای
75-120	در استراتژی وارد شده	راهبردی
120-150	مبتنی بر سناریو و تحلیل ریسک	یکپارچه

نکات امتیازدهی دقیق:

- وجود هدف کمی شدت انتشار = ۲۰ امتیاز
- تحلیل ریسک اقلیمی مستند = ۲۰ امتیاز
- اتصال به بودجه سرمایه‌ای = ۲۰ امتیاز
- تصویب هیئت‌مدیره = ۲۰ امتیاز
- بازنگری سالانه = ۲۰ امتیاز

معیار ۲: فرهنگ و رهبری هوش کربنی (150)

امتیازدهی بر اساس ۵ شاخص کلیدی:

حداکثر	شاخص
30	تعهد مدیران
30	آموزش کارکنان
30	پاداش مبتنی بر کربن
30	فرهنگ مصرف مسئولانه
30	امنیت نوآوری

حوزه اجرا - ۴۰۰ امتیاز

معیار ۳: اندازه گیری و شفافیت (150)

توضیح	سطح بلوغ
محاسبه شده Scope 1	پایه
Scope 1 & 2	متوسط
Scope 1,2,3	پیشرفته
گزارش عمومی + داشبورد + MRV	یکپارچه

تقسیم امتیاز:

امتیاز	زیرمعیار
25	Scope 1
25	Scope 2
25	Scope 3
30	MRV سیستم
25	Carbon KPI داشبورد
20	گزارش عمومی

معیار ۴: عملیات کم کربن (150)

امتیاز	شاخص
30	بهینه سازی انرژی
25	کاهش ضایعات
30	مدیریت زنجیره تأمین
30	طراحی محصول کم کربن
35	پروژه های کاهش شدت انتشار

معیار ۵: نوآوری و سرمایه گذاری (100)

امتیاز	شاخص
25	انرژی تجدیدپذیر
20	دیجیتال سازی مصرف
30	پروژه های سرمایه ای کم کربن
25	پروژه های تاب آوری اقلیمی

حوزه نتایج - ۳۰۰ امتیاز

معیار ۶: نتایج کربنی (150)

امتیازدهی مبتنی بر داده ۳ ساله

امتیاز	شاخص
40	کاهش شدت انتشار
30	کاهش مطلق انتشار
30	بهبود بهره‌وری انرژی
25	تحقق هدف تعیین شده
25	مقایسه با صنعت

معیار ۷: نتایج راهبردی و اقتصادی (150)

امتیاز	شاخص
35	کاهش هزینه عملیاتی
30	بهبود رقابت پذیری صادرات
25	کاهش ریسک اقلیمی
30	جذب سرمایه سبز
30	بهبود تصویر برند

نحوه محاسبه نهایی

فرمول:

(درصد تحقق $A+D+AR$) $\times$ امتیاز معیار

برای نتایج:

(درصد تحقق $R1+R2+R3$) $\times$ امتیاز معیار

آستانه‌های نهایی جایزه

امتیاز	سطح
400–550	Bronze
550–700	Silver
700–850	Gold
850–1000	Platinum

شرط طلایی مدل

هیچ سازمانی نمی‌تواند: Gold بگیرد اگر Scope 3 را محاسبه نکرده باشد. Platinum بگیرد اگر روند یک ساله کاهش شدت انتشار نداشته باشد.

کنترل حرفه‌ای مدل

- ارزیابان باید آموزش دیده باشند
- راستی‌آزمایی داده‌ها الزامی است
- مستندات مالی باید بررسی شود

